

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

90. SESJA PLENARNA W DNIACH 11 I 12 MAJA 2011 R.

Opinia Komitetu Regionów „Ambitna polityka europejska na rzecz systemów zapewniania jakości produktów rolnych”

(2011/C 192/06)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że jakość produktów rolnych w UE jest jednym z głównych czynników wartości dodanej WPR i jednym z głównych atutów na rynkach światowych. Uważa zatem, że polityka jakości powinna stanowić jeden z głównych kierunków WPR po 2013 r. Wzywa do wdrożenia odpowiednich narzędzi w ramach przyszłej WPR, aby wzmocnić, promować i wspierać rozwój systemów zapewniania jakości.
- Uważa, że podstawowe znaczenie ma zachowanie równomiernego rozłożenia działalności gospodarczej na obszarze Unii Europejskiej w oparciu o zróżnicowane modele rozwoju. Obszary wiejskie znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji mogą utrzymać produkcję rolną dzięki zróżnicowaniu na rynkach i w oparciu o istniejące systemy zapewniania jakości, które należy wzmocnić i rozwijać. Takie różnicujące podejście do rynków rolnych jest szczególnie trafne w odniesieniu do produktów z regionów górskich, jak również w odniesieniu do produkcji lokalnej, której wartość może wzrosnąć w ramach krótkich łańcuchów produkcji i dystrybucji.
- Uważa, że ochrona określenia „produkt rolnictwa górskiego”, przyczyniłaby się trwale do rozwoju gospodarczego, zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska.
- Uważa, że rozwój lokalnych systemów żywnościowych wiąże się ze stworzeniem odpowiedniego oznakowania na szczeblu europejskim i z tworzeniem narzędzi w ramach drugiego filaru WPR, aby zachęcić producentów do podjęcia działań w tym kierunku. W związku z tym zwraca się do Komisji, aby przedstawiła propozycje w celu uzupełnienia rozporządzenia w sprawie polityki jakości produktów rolnych w Unii Europejskiej.
- Uważa, że powodzenie gospodarcze i trwałość produkcji rolnej o wysokiej wartości w poszczególnych systemach zapewniania jakości wiąże się nierozdzielnie z zarządzaniem podażą.
- Zaleca, w nawiązaniu do wcześniej przyjętych opinii, wykluczenie organizmów zmodyfikowanych genetycznie ze specyfikacji oficjalnych znaków jakości.
- Wzywa do wzmocnienia ochrony międzynarodowej oznaczeń geograficznych.

Sprawozdawca	René SOUCHON (FR/PSE), przewodniczący regionu Owernia
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie systemów zapewniania jakości produktów rolnych COM(2010) 733 wersja ostateczna

I. KONTEKST I CELE

KOMITET REGIONÓW

A. Polityka jakości: podstawowy element WPR i główny atut europejskich produktów rolnych na rynkach międzynarodowych

1. Stwierdza, że obowiązujące w Unii Europejskiej normy dotyczące bezpieczeństwa i jakości żywności należą do najbardziej wymagających na świecie.

2. Uważa, że jakość produktów rolnych w UE jest jednym z głównych czynników wartości dodanej WPR i jednym z głównych atutów na rynkach światowych.

3. Przypomina, że organizowane kolektywnie systemy zapewniania jakości są integralną częścią dziedzictwa kulturowego, rolniczego i kulinarnego Unii Europejskiej. Systemy te są wspólnym dziedzictwem, które należy chronić i rozwijać.

4. Zauważa, że traktowanie jakości jako cechy wyróżniającej pozwala na osiągnięcie maksymalnej wartości dodanej w poszczególnych sektorach i odpowiada wysokim wymaganiom konsumentów i producentów w UE.

5. Podkreśla, że w kontekście kryzysu cen surowców rolnych sektory nastawione na wyróżniającą się jakość mają stabilizujący wpływ na szczeblu lokalnym. Wprowadzanie produkcji o wyróżniającej się jakości umożliwia rozwój inwestycji, badań i innowacji, a także zapewnia sprawiedliwszą dystrybucję wartości dodanej w sektorach na rzecz producentów.

6. Uważa zatem, że polityka jakości powinna stanowić jeden z głównych kierunków WPR po 2013 r.

7. Wnosi, by wspólna polityka rolna po 2013 r. nadal aktywnie służyła utrzymaniu wysokiego poziomu norm dotyczących europejskich produktów rolnych, gdyż uznaje, że ma to niezwykle istotne znaczenie.

8. Uważa, że powodzenie gospodarcze i trwałość produkcji rolnej o wysokiej wartości w poszczególnych systemach zapewniania jakości wiąże się nierozdzielnie z zarządzaniem popytą. Nieproporcjonalny wzrost ilościowy produkcji, poza zwyczajowymi segmentami rynku, w których omawiane produkty uzyskują swoją wysoką wartość, prowadzi do ich spowszednienia. Jego skutkiem jest spadek cen, który może prowadzić do całkowitego zniknięcia produktu z rynku. Modele ekonomiczne właściwe systemom zapewniania jakości mają uzasadnienie

gospodarcze tylko dlatego, że odróżniają się od modelu standardowego. Ich upowszechnienie, a zatem ich spowszednienie, musi w ostateczności prowadzić do wyludnienia obszarów najbardziej zagrożonych tym zjawiskiem.

9. Stwierdza, że obecne przepisy nie pozwalają na zadowalające powiązanie funduszy europejskich, krajowych i regionalnych w ramach wspólnych działań organizowanych przez ugrupowania lub regiony. Okazuje się, że tylko główne chronione oznaczenia geograficzne mogą zmobilizować niezbędne środki w ramach samofinansowania, by skorzystać z funduszy europejskich.

B. Systemy zapewniania jakości: istotne narzędzie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju obszarów wiejskich.

Stwierdza, że:

10. Systemy zapewniania jakości umożliwiają wielu obszarom rolnym przyłączenie się do procesu globalizacji dzięki uznaniu ich specyficznych kompetencji i dzięki produktom wysokiej jakości oferowanym konsumentom.

11. Aspekt zagospodarowania obszarów wiejskich jest istotnym i niezbędnym elementem refleksji nad systemami zapewniania jakości. Systemy te wpływają bezpośrednio na dynamikę gospodarczą obszarów wiejskich, na których są stosowane.

12. Obszary wiejskie w Unii Europejskiej są niejednolite i złożone z wielu bardzo odmiennych stref. Ich potencjał z punktu widzenia agronomii, gleboznawstwa i klimatu, a także warunków logistycznych i rynkowych, jest zatem bardzo zróżnicowany.

13. W kontekście globalizacji i w obecnej sytuacji konkurencji międzynarodowej obszary w najtrudniejszym położeniu powinny korzystać z mechanizmów mających umożliwić im rozwinięcie odrębnego modelu funkcjonowania i pozwolić konsumentom odróżnić ich produkty rolne na rynku. Zatem należy koniecznie utrzymać obecne mechanizmy wyrównujące niedobory konkurencyjności obszarów w gorszym położeniu, a także zapewnić wszystkim obszarom wiejskim w UE dostęp do instrumentów umożliwiających uwydatnienie wartości ich produktów oraz ich rozróżnienie na rynkach lokalnych, europejskich i międzynarodowych.

Podkreśla, że:

14. Specyficzne i rygorystyczne wymogi produkcji właściwe systemom zapewniania jakości powodują wyższe koszty produkcji i wymagają dodatkowego wysiłku ze strony producentów. Konsumenci zgadzają się zapłacić za ten wysiłek sprawiedliwą cenę w zamian za produkt, który uważają za lepszy lub typowy.

15. Obowiązujące obecnie zasady konkurencji są korzystne dla regionów posiadających najlepsze warunki, jeśli chodzi o koszty produkcji. I odwrotnie: regiony będące w najtrudniejszym położeniu są w gorszej sytuacji z punktu widzenia konkurencyjności kosztowej.

Uważa zatem, że:

16. Podstawowe znaczenie ma zachowanie równomiernego rozłożenia działalności gospodarczej na obszarze Unii Europejskiej w oparciu o zróżnicowane modele rozwoju.

17. Obszary wiejskie znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji mogą utrzymać produkcję rolną dzięki zróżnicowaniu na rynkach i w oparciu o istniejące systemy zapewniania jakości, które należy wzmocnić i rozwijać.

18. Takie różnicujące podejście do rynków rolnych jest szczególnie trafne w odniesieniu do produktów z regionów górskich, jak również w odniesieniu do produkcji lokalnej, której wartość może wzrosnąć w ramach krótkich łańcuchów produkcji i dystrybucji.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

C. Chronić i propagować jakość w handlu międzynarodowym

19. Podkreśla, że uznanie systemów zapewniania jakości ma podstawowe znaczenie w kontekście międzynarodowej wymiany handlowej. Uznanie to powinno odbywać się na innych zasadach niż w wypadku marki prywatnej. Zasada nazwy pochodzenia odnosi się do wspólnej własności i wspólnego dziedzictwa, które różnią się od własności prywatnej. Pożądane jest zatem wzmocnienie ochrony międzynarodowej oznaczeń geograficznych.

20. W nawiązaniu do przyjętych wcześniej opinii przypomina o swoich postulatach na rzecz wzmocnienia zarówno uznawania oznaczeń geograficznych, jak i międzynarodowych ram prawnych, które się do nich odnoszą. Wzmocnienie to powinno umożliwić rzeczywistą skuteczną i trwałą ochronę systemów zapewniania jakości na szczeblu międzynarodowym.

21. Uważa zwłaszcza, że Unia Europejska powinna podejmować intensywniejsze wysiłki, by uzyskać poprawę ochrony oznaczeń (chronionych oznaczeń geograficznych – CHOG i chronionych nazw pochodzenia – CHNP) w ramach negocjacji WTO i w ramach WIPO.

22. Zaleca w szczególności:

- a. rozszerzenie na wszystkie produkty rolne ochrony z tytułu art. 23 porozumienia TRIPS w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej;
- b. utworzenie wielostronnego rejestru oznaczeń geograficznych na szczeblu międzynarodowym;
- c. zawarcie umów dwustronnych między UE a państwami trzecimi w celu wzajemnego uznawania wszystkich CHOG i CHNP.

23. Zastanawia się jednak nad zagrożeniami związanymi z niektórymi negocjowanymi obecnie umowami dwustronnymi dotyczącymi wzajemnego uznawania, w odniesieniu do produktów posiadających oznaczenia geograficzne. Należy się upewnić, czy zawarcie tych umów nie spowoduje wprowadzenia na rynek europejski produktów pochodzących z krajów trzecich i posiadających oznaczenie geograficzne, lecz podlegających wymogom i kontroli, które nie są zharmonizowane z normami europejskimi.

24. Zaleca wprowadzenie konkretnych środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu na rynek w UE lub wywozowi produktów, których oznakowanie nie jest zgodne z prawodawstwem UE dotyczącym jakości produktów rolnych.

D. Wzmocnić i uczynić jaśniejszą definicję oznaczeń geograficznych

25. Zastanawia się nad zasadnością zmiany definicji CHNP i CHOG proponowanych przez Komisję Europejską w projekcie rozporządzenia.

26. W odniesieniu do ewentualnych skutków usunięcia odniesień do etapów sporządzania i przygotowywania produktu, nalega, by Komisja Europejska upewniła się, że zmiana ta nie doprowadzi do zmniejszenia ochrony lub do nadużyć.

27. Zastanawia się również nad użytecznością opracowywania szczegółowych definicji poszczególnych rodzajów produktów i podkreśla, że uwzględnienie ewentualnej specyfiki etapów produkcji określonych rodzajów produktów nie może odbywać się z uszczerbkiem dla jednolitości i spójności systemu oznaczeń geograficznych na szczeblu europejskim.

28. Zwraca się do Komisji Europejskiej o wyraźne przedstawienie procedury, jaką ma zamiar stosować w wypadku aktów delegowanych i zaleca uprzednie konsultacje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.

E. Promowanie produktów z regionów górskich i ich odrębności

29. Zauważa, że produkty rolne z regionów górskich są bardzo dobrze rozpoznawalne przez konsumentów, a systemy ich produkcji są w większości przypadków ekstensywne lub tradycyjne. Z punktu widzenia gospodarki lokalnej produkty te są silnie związane z pojęciem dobra publicznego i wnoszą do niej odrębną wartość.

30. Przypomina, że szeroko pojęte obszary górskie obejmują 40 % terytorium europejskiego ⁽¹⁾, 18 % gospodarstw rolnych i 15 % europejskich użytków rolnych ⁽²⁾. Ponadto udział gór w obszarze Unii Europejskiej wzrastać będzie wraz z rozszerzaniem się UE ⁽³⁾.

31. Uważa, że uznanie produktów górskich i ich specjalne oznakowanie to działania, które niezwłocznie należy włączyć do ogólnej polityki jakości produktów rolnych w Unii Europejskiej. Powinny one być spójne z uznaniem znaczenia obszarów górskich w ramach wspólnej polityki rolnej.

32. Uważa, że zdolność producentów z obszarów górskich do podniesienia wartości ich produktów w ramach systemów zapewniania jakości jest podstawowym warunkiem utrzymania ich działalności ze względu na ich niski poziom wydajności ⁽⁴⁾, z czego wynikają dla konsumenta bezpośrednie korzyści związane z jakością ⁽⁵⁾.

33. Podkreśla, że specyfika produktów górskich związana jest z miejscem i metodami produkcji i przetwarzania ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ „Mountain areas in Europe” („Obszary górskie w Europie”). Badanie NORDRegio dla Komisji Europejskiej (DG REGIO, 2004).

⁽²⁾ „Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union” („Maksymalna wydajność: nowe spojrzenie na rolnictwo na obszarach górskich w Unii Europejskiej”), dokument roboczy Komisji, grudzień 2009 r.

⁽³⁾ „Europe’s ecological Backbone: recognising the true value of our mountains” („Ekologiczny filar Europy: rzeczywista wartość naszych gór”), wrzesień 2010 r., EEA nr 6/2010.

⁽⁴⁾ „Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union” („Maksymalna wydajność: nowe spojrzenie na rolnictwo na obszarach górskich w Unii Europejskiej”), dokument roboczy Komisji, grudzień 2009 r.: wydajność górskich gospodarstw położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) jest niższa o 28 % w stosunku do porównywalnych gospodarstw tego rodzaju poza obszarami górskimi i o 40 % w stosunku do gospodarstw na obszarach innych niż ONW.

⁽⁵⁾ „La composante milieu physique dans l’effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord”. Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin, Biuletyn ekologiczny INRA nr 40, czerwiec 2000 r., <http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>.

⁽⁶⁾ „Górskie produkty rolno-spożywcze w Europie: wyniki, wnioski i konkretna realizacja projektu”, listopad 2004 r., ss. 7 i 17.

34. W ocenie Komitetu ochrona określenia „produkt rolnictwa górskiego” pozwoliłaby zatem, stosunkowo niewielkim kosztem, lepiej uwydatnić wartość produktów górskich (w tym produktów rolnictwa i hodowli oraz ich przetwarzania na miejscu) oraz lepiej je chronić, przyczyniając się do stworzenia we wszystkich państwach członkowskich segmentu rynku służącego podkreśleniu wartości tych produktów. Takie wyeksponowanie wartości zapewniłoby podtrzymanie i rozwój tradycji, kultury i dziedzictwa regionów górskich, wzmacniając podstawy lokalnych struktur produkcji i przetwarzania.

35. Uważa, że taka ochrona, w formie oznaczenia „produkt rolnictwa górskiego”, przyczyniłaby się trwale do rozwoju gospodarczego, zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska. Kwestie te są niezwykle istotne w regionach, w których porzucanie działalności rolniczej oznacza degradację środowiska, zwiększenie naturalnych zagrożeń i osłabianie więzi społecznych, gospodarczych i kulturowych.

36. Zauważa, że trudno jest uzyskać dane liczbowe w skali europejskiej odnoszące się do rynku produktów górskich, gdyż termin ten nie jest zdefiniowany na szczeblu europejskim. Stwierdzić można jednak rzeczywisty pozytywny wpływ w niektórych sektorach, w sytuacji, gdy podmiotom proponuje się możliwość konkretnego uwydatnienia wartości produktów. Przykładem jest tu sektor mleczarski w Masywie Centralnym we Francji ⁽⁷⁾.

37. Przypomina, że wielokrotnie opowiadał się już za wprowadzeniem zastrzeżonych definicji fakultatywnych dla górskich produktów rolnych; ponownie wysuwa postulat bezwzględnego uwzględnienia górskich produktów rolnych w ramach przyszłej polityki jakości w Unii Europejskiej.

38. Raz jeszcze podkreśla również, że regiony powinny odgrywać istotną rolę w określaniu oznaczeń „górskich” i wspieraniu tworzenia sektorów produkcji w ramach terytorialnej polityki rozwoju obszarów wiejskich.

⁽⁷⁾ Istniejąca od niedawna marka mleka górskiego powinna pozwolić na podniesienie wartości 3–4 mln litrów mleka spożywczego, czyli jednej trzeciej produkcji w Masywie Centralnym: <http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334,183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html>. Doświadczenia szwajcarskie pokazują, że wartość dodana może osiągnąć 30 % w stosunku do zwykłego mleka spożywczego (magazyn *Montagna*, lipiec 2010 r.). Mleko z obszarów górskich stanowi 11,5 % mleka produkowanego w Europie; 1 spośród 5–6 gospodarstw nastawionych na produkcję mleczną znajduje się na tych obszarach. Koszt produkcji jest wyższy o 12 % w stosunku do nizin, a wynagrodzenie za pracę jest niższe o 10 000 EUR/AWU (roczna jednostka pracy). Subwencje równoważą to tylko w 34 %. „Europejskie mleko z regionów górskich – zagrożony symbol”. Instytut hodowli, CNIEL; maj 2009 r., s. 7.

F. Działania na rzecz krótkich łańcuchów produkcji i sprzedaży bezpośredniej

39. W ślad za przyjętą wcześniej opinią w sprawie lokalnych systemów żywnościowych⁽⁸⁾ uważa, że wspieranie krótkich łańcuchów dostaw i bezpośredniej sprzedaży ma zasadnicze znaczenie. Przypomina, że w tej samej opinii Komitetu pojęcie „lokalnego systemu żywnościowego” zdefiniowano jako kombinację czterech elementów: krótkiego łańcucha dystrybucji; niewielkiej odległości dzielącej miejsce konsumpcji od miejsca produkcji; sposobu funkcjonowania uwzględniającego także transport, dystrybucję, utylizację pozostałych odpadów, energię odnawialną, marketing, reklamę oraz zarządzanie jakością; działalności prowadzonej na poziomie lokalnym i regionalnym. Podkreśla, że krótkie łańcuchy produkcji i dystrybucji pozwalają na powrót produkcji rolnej na poziom lokalny i na jej utrwalenie na pierwotnym obszarze. Krótkie łańcuchy przyczyniają się do właściwego rozłożenia działalności rolniczej na całym obszarze wspólnotowym i pozytywnie oddziałują na środowisko – pod warunkiem, że dana produkcja jest dostosowana do naturalnych możliwości regionu.

40. Podkreśla również znaczenie gospodarcze krótkich łańcuchów, które umożliwiają niektórym producentom osiągnięcie dochodów poprzez przejmowanie marż występujących w zbyt długich łańcuchach. Producenci ci w istocie mają niewielkie możliwości, by przeciwstawić się zasadom negocjacji i warunkom wprowadzania do obrotu w branży rolno-spożywczej, w której handel jest znacznie skoncentrowany.

41. W odniesieniu do rozpowszechniania krótkich łańcuchów stwierdza, że:

- a. chodzi zwłaszcza o dążenie do zmniejszenia odległości między miejscami produkcji a miejscami konsumpcji produktów żywnościowych, przetworzonych lub nie, a zatem do promowania jak najkrótszych – w sensie geograficznym – łańcuchów produkcji, przetwórstwa i dystrybucji; pozwala to na redukcję zbędnej emisji gazów cieplarnianych związanej z łańcuchami zbyt długimi i złożonymi;
- b. systemy sprzedaży bezpośredniej stosowane przez małych producentów na rynkach lokalnych należą do krótkich łańcuchów i powinny być w pełni włączone do ogólnej polityki dotyczącej produkcji rolnej w Unii Europejskiej; pozwalają one na odtworzenie silnych więzi między producentem a konsumentem, łatwiej gwarantują też identyfikowalność produktów, dając konsumentowi poczucie pewności co do pochodzenia produktów, które spożywa;
- c. ich zasada nie polega wyłącznie na ograniczeniu liczby pośredników między producentami a konsumentami; mają

one przede wszystkim zwiększyć dynamizm lokalnego i regionalnego sektora rolno-spożywczego; obejmują one producentów, przetwórców i dystrybutorów działających lokalnie, którzy mają bezpośredni i pośredni udział w tworzeniu dynamizmu obszarów wiejskich;

- d. podejściu temu musi towarzyszyć lepszy podział wartości dodanej w całym sektorze, tak aby mogli ją odzyskać przede wszystkim producenci.

42. Uważa, że rozwój lokalnych systemów żywnościowych wiąże się ze stworzeniem odpowiedniego oznakowania na szczeblu europejskim i z tworzeniem narzędzi w ramach drugiego filaru WPR, aby zachęcić producentów do podjęcia działań w tym kierunku.

43. W związku z tym zwraca się do Komisji, aby przedstawiła propozycje dotyczące opracowania nowego znaku i określenia właściwości wyróżniających produkty lokalne sprzedawane w ramach lokalnych systemów żywnościowych. Elementy te uzupełniłyby rozporządzenie w sprawie polityki jakości produktów rolnych w Unii Europejskiej.

44. Zdecydowanie popiera inicjatywę Komisji na rzecz rozszerzenia obowiązkowego umieszczania na produktach oznakowania wskazującego miejsce produkcji oraz odniósłby się przychylnie do podjęcia podobnych inicjatyw na rzecz obowiązkowego oznakowania w zakresie usług cateringowych.

45. Podkreśla, że ten nowy znak mógłby być rozwiązaniem dla tysięcy tradycyjnych lokalnych produktów europejskich, które niekoniecznie mogłyby podlegać systemowi oznaczeń geograficznych.

46. Pragnie ponadto zwrócić uwagę Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady na konieczność dostosowania zasad dotyczących przetargów, aby ułatwić zakup lokalnej produkcji rolnej przez samorządy. Artykuł 26 dyrektywy 2004/18/WE mówi o możliwości włączenia przez instytucje zamawiające do dokumentacji przetargowej względów społecznych i środowiskowych.

47. Wnosi o zmianę art. 53 dyrektywy 2004/18/WE, aby wyraźnie można było uwzględnić kryteria małej odległości lub ograniczenia emisji CO₂ związanej z transportem towarów.

48. Podkreśla także, że regiony mogłyby zarządzać wspomnianym wyżej nowym oznaczeniem odnoszącym się do „krótkiego łańcucha”, gdyż to one mogą uwzględniać charakter lokalny i kulturalny produkcji. Regiony są także priorytetowym partnerem w promowaniu takiej produkcji; w działaniach tych uzupełniają się z funduszami europejskimi.

⁽⁸⁾ Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów w sprawie lokalnych systemów żywnościowych przyjęta na sesji plenarnej w dniu 27 stycznia 2011 r. Sprawozdawca: Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK (NL/ALDE), członek rady wykonawczej prowincji Holandia Południowa

G. Promocja i rozwój produkcji gwarantowanych tradycyjnych specjalności (GTS)

49. Zauważa, że system gwarantowanych tradycyjnych specjalności pozwala zachować, a nawet rozwinąć produkcję niektórych tradycyjnych wyrobów rolno-spożywczych. W przypadku gwarantowanych tradycyjnych specjalności największą wartość wnosi producent, w przeciwieństwie do ogromnej większości produktów obecnego przemysłu rolno-spożywczego. Produkty tradycyjne przyczyniają się w związku z tym do zapewnienia różnorodności oferty w sektorze rolno-spożywczym i do promowania bogactwa europejskiego dziedzictwa gastronomicznego.

50. Uważa, że użyteczne byłoby ustalenie na szczeblu Unii Europejskiej rejestru wszystkich produktów składających się na tradycyjną europejską sztukę kulinarną. Pozwoliłoby to na stworzenie podstawy do ich ewentualnego uznania za gwarantowane tradycyjne specjalności. Byłoby to także spójne z inicjatywą realizowaną w skali międzynarodowej przez Unesco i pozwoliłoby na upowszechnienie niektórych podobnych działań podejmowanych przez wiele państw członkowskich.

H. Wykluczenie organizmów zmodyfikowanych genetycznie z kategorii produktów o wysokiej jakości

51. Zaleca, w nawiązaniu do wcześniej przyjętych opinii, wykluczenie organizmów zmodyfikowanych genetycznie ze specyfikacji oficjalnych znaków jakości. Wykluczenie to mogłoby być stopniowo wprowadzane w życie przez państwa członkowskie z rozsądnym, maksymalnie pięcioletnim, ostatecznym terminem, aby umożliwić producentom podjęcie niezbędnych działań technicznych. Okres ten zostałby poświęcony na znalezienie alternatywnych źródeł zaopatrzenia, co pozwoliłoby na zastąpienie organizmów zmodyfikowanych genetycznie w wykorzystywanych surowcach, zwłaszcza w paszach dla zwierząt.

52. Uważa bowiem za niezwykle istotne, by wyraźnie zakazać wykorzystywania organizmów zmodyfikowanych genetycznie na wszystkich etapach wytwarzania produktów posiadających oficjalny znak jakości. Zakaz ten pozwoliłby zapewnić trwałość tradycyjnych metod produkcji i charakterystycznych cech produktów w systemach zapewniania jakości.

53. Ponadto uważa, że wykluczenie organizmów zmodyfikowanych genetycznie ze specyfikacji jest w perspektywie krótkoterminowej niezbędnym warunkiem zachowania przejrzystości i wiarygodności systemów zapewniania jakości w oczach konsumentów.

54. Podkreśla, że zmiana specyfikacji oficjalnych znaków jakości staje się coraz bardziej pilna, gdyż pojawiają się inicjatywy prywatne – poza segmentem produktów o wysokiej jakości – gwarantujące, że dany produkt nie zawiera organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

55. Podkreśla także, że rozwój rynku produktów z oficjalnym znakiem jakości niezawierających organizmów zmodyfikowanych genetycznie jest istotny dla producentów, gdyż popyt konsumentów europejskich na takie produkty jest bardzo duży.

56. Uważa, że produkty z oficjalnym znakiem jakości niezawierające organizmów zmodyfikowanych genetycznie, tak jak produkty rolnictwa ekologicznego, uzyskują w percepcji konsumentów znaczną wartość. Pozwoli to na trwałe utrzymanie ich lepszego zbytu, co wyrówna ewentualne dodatkowe koszty ponoszone w perspektywie krótkoterminowej przez producentów.

57. Podkreśla, że wykluczeniu organizmów zmodyfikowanych genetycznie z produktów z oficjalnym znakiem jakości powinna towarzyszyć ofensywna strategia na poziomie Unii Europejskiej w zakresie zaopatrzenia w białko roślinne nie pochodzące z organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz jego produkcji. Strategia ta jest nierozdzielnie związana ze spójnym rozwojem w Europie upraw bez udziału organizmów zmodyfikowanych genetycznie. Jest ona istotną okazją do wprowadzania w Europie upraw roślin wysokobiałkowych, których zalety agronomiczne i ekologiczne są szeroko uznane. Taka polityka nastawiona na rozwój upraw roślin wysokobiałkowych niezawierających organizmów zmodyfikowanych genetycznie powinna być wdrażana w ramach WPR za pomocą specjalnych subwencji rolno-środowiskowych.

58. Zaleca w związku z tym przeprowadzenie badań nad rozwojem upraw roślin wysokobiałkowych niezawierających organizmów zmodyfikowanych genetycznie (groch, bobik), które wydają się stanowić najlepszą bazę⁽⁹⁾ dla sektora produkcji białka nie pochodzącego z organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

59. Jest zdania, że dodatkowe koszty związane z wykluczeniem organizmów zmodyfikowanych genetycznie ze specyfikacji wszystkich produktów posiadających oficjalny znak jakości można by zminimalizować w ramach stopniowego wdrażania rozłożonego na pięć lat, oraz że te dodatkowe koszty, jeśli zostaną przeniesione na cały łańcuch dostaw, będą dla konsumentów niewielkie, rzędu kilku centów za kilogram⁽¹⁰⁾, a także że korzyści dla środowiska wynikające z uprawy roślin wysokobiałkowych niebędących organizmami zmodyfikowanymi genetycznie skompensują w średnim lub długim okresie całość tych dodatkowych kosztów⁽¹¹⁾.

60. Podkreśla potrzebę etykietowania produktów wysokiej jakości uzyskanych z surowców (mięso, jajka, mleko itp.), do produkcji których użyto pasz zawierających GMO, by nie dopuścić do nieuczciwej konkurencji pomiędzy produktami z UE niezawierającymi organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zawierającymi je produktami pochodzącymi z rynków zagranicznych.

⁽⁹⁾ Obecnie te dwa produkty pochodzą głównie z Francji (groch) i Wielkiej Brytanii (bobik).

⁽¹⁰⁾ Milanese J., „Quel avenir pour les filières animales «sans OGM» en France? Illustration par le poulet Label Rouge”. Festiwal badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych. INRA SFER CIRAD, 9, 10 i 11 grudnia 2009 r. – Montpellier, Francja.

⁽¹¹⁾ „La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?” Biuro Rozwoju Zrównoważonego, Francja, 2009, http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf.

I. Zarządzanie produkcją

61. Uważa, że regulacja podaży produktów rolnych wysokiej jakości i zarządzanie nią są istotnymi czynnikami polityki rolnej⁽¹²⁾; choć systemy zapewniania jakości wymykają się spod praw funkcjonowania standardowego rynku, są one jednak narażone na panującą na rynku zmienność.

62. Uważa, że rozwój i utrzymanie systemów zapewniania jakości są nierozdzielnie związane ze skoordynowaną polityką zarządzania podażą. Wzrost efektywności lub ilości wytworzonych na danym obszarze produktów jest najczęściej niezgodny z troską o poszanowanie środowiska oraz o zachowanie jakości i cech charakterystycznych produktu.

63. Uważa również, że bez odpowiedniego zarządzania produkcją niekontrolowany wzrost sprzedawanych ilości może przełożyć się w niektórych wypadkach na znaczny spadek cen uzyskiwanych przez wytwórców, co sprawi, że dana produkcja przestanie być interesująca dla producentów. Ponadto na obszarach o niekorzystnych warunkach naturalnych producenci nie mogą rekompensować obniżki cen produktów o wysokiej jakości zwiększeniem wielkości produkcji: nie mając możliwości poczynienia dostosowań, będą musieli zaprzestać działalności.

64. Uważa w związku z tym, że systemy zapewniania jakości w sektorze rolnym trzeba uwolnić od zasady konkurowania wyłącznie ceną i że utrzymanie się tych systemów nie może być uzależnione od wzrostu wielkości produkcji, ale jego podstawą powinna być inherentna jakość produktu, uzasadniająca wyższą cenę, którą konsument godzi się zapłacić.

65. Wnosi zatem, w nawiązaniu do wcześniejszych opinii, o stworzenie narzędzi zarządzania produkcją dla sektorów nastawionych na wyróżniającą się jakość i zwraca się do Komisji Europejskiej o zaproponowanie specjalnych instrumentów zarządzania tymi rynkami.

J. Lepsza komunikacja i wspieranie rozwoju systemów zapewniania jakości

66. Uważa, że konsumenci współdziałają w przywróceniu lokalnego charakteru i utrzymaniu produkcji rolnej, gdyż to oni zapewniają wynagrodzenie za nią.

67. Uważa, że aby umożliwić konsumentom aktywny udział w korzyściach związanych z systemami zapewniania jakości,

należy poprawić komunikację na temat warunków produkcji. Należy dostarczyć konsumentom narzędzi niezbędnych do rozpoznania czterech oficjalnych oznaczeń europejskich i odróżnienia ich od marek przedsiębiorstw prywatnych nawiązujących do nazw geograficznych.

68. Uważa, że wśród podmiotów należy upowszechnić systematyczne używanie symboli graficznych ustalonych przez Radę lub Komisję do oznaczania produktów rolnych wysokiej jakości i lepiej informować konsumentów o tym, co te symbole oznaczają i dlaczego są istotne.

69. Wzywa do wdrożenia odpowiednich narzędzi w ramach przyszłej WPR, aby wzmocnić, promować i wspierać rozwój systemów zapewniania jakości.

70. Domaga się zwłaszcza przyjęcia środków w ramach drugiego filaru WPR celem poprawy lub zastąpienia środków istniejących w ramach EFRROW, dotyczących wsparcia i upowszechniania systemów zapewniania jakości poprzez:

- a. lepsze uwzględnienie ograniczeń, z jakimi mają do czynienia wytwórcy produktów o wysokiej jakości;
- b. pełniejsze środki wsparcia dla grup producentów na etapach certyfikacji, kontroli, promocji lub uprzednich badań;
- c. możliwość finansowania chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych w przejściowym okresie ochrony;
- d. możliwość finansowania kolektywnych działań związanych z wieloma CHNP i CHOG oraz sięgania po współfinansowanie na szczeblu krajowym i regionalnym.

K. Uproszczenie i lepsze wdrażanie polityki jakości

71. Przypomina, że działania UE w dziedzinie jakości produktów rolnych są niezbędne dla zapewnienia skutecznej ochrony tych produktów i zagwarantowania konsumentom wiarygodnych informacji.

72. Wyraża zadowolenie z propozycji Komisji Europejskiej mających na celu modernizację zasad i ograniczenie obciążeń administracyjnych dla producentów, zwłaszcza w odniesieniu do rejestracji produktów.

⁽¹²⁾ Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges. „Quelle légitimité à des mécanismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégées?” W: „Économie rurale”, nr 277–278, 2003, s. 123–134, http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ecoru_0013-0559_2003_num_277_1_5441.

73. Wyraża też zadowolenie z uznania roli i odpowiedzialności grup producentów w zakresie zarządzania oznaczeniami geograficznymi.

74. Popiera propozycję Komisji mającą na celu uproszczenie i lepsze ukierunkowanie systemu gwarantowanych tradycyjnych specjalności.

Bruksela, 12 maja 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO
